

SISZÁNTÚL

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 16 h.
Negyedévre ..... 4 -
Helyben háchoz hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 -
Videkbe postán szállítva.
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 -
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetők és hirdetősek a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfoiyam 53. szám.

Nagyvárad.

Szombat 1915 március 6.

A plutokrácia szerepe a világháboru előidézésé körül.*

Az orosz kérdés gaz- dasági megvilágítása.

Igen érdekes és feltűnő módon tárgyalja a berlini Grenzboten egyik vezércikkében a világháboru keletkezésének okait Cleinow György. A szerző azt a tételt állítja fel, hogy a mai háboruban a közgazdaságpolitikai érdekeknek jut a főszerep, hogy tehát ennél fogva az orosz kérdés megoldását is orre az alapra kell fektetni. A pánszlávizmus, melyről azt állítják, hogy az orosz seregek érette hullatják vérüket, a szerző nézete szerint az orosz, francia és belga támogatóknak csak arra való köpenyeg, hogy vele az orosz birodalomban uralkodó külföldi nagytőke ipari imperializmusát eltakarják. Az orosz cári birodalom elnyomott nemzetiségeit is — az ő vélekedése szerint — csak az esetben szabadíthatja fel Németország, ha jövőjüknek gazdasági része meglegedésükre lesz megoldva.

Ezen álláspontból veszi Cleinow az orosz birodalom összetételét vizsgálat alá és megállapítja, hogy az európai orosz birodalom gazdaságpolitikailag három, önmagában teljesen zárt és önálló Déloroszország (Ukraina), a Don, Dnieper és Dnjeszter folyam vidéke; és az északnyugati rész, Lengyelország, Litvánia, a balti tartományok Finnországgal; a Visztula a Njemen és a Duna folyam vidékei. Ezt a három gazdasági vidéket egy nagyszabású

pénzügyi és vasúti politika tartja össze, mely semmi tekintettel nincs az egyes részek önálló fejlődésére. Ezt a politikát kizárólag a nemzetközi nagy tőke hatalma irányítja. Ez pedig csupán a gazdasági összeforrasztást tartja szemelőtt és semmi figyelemmel nincs az egyes részek eltérő viszonyaira és az önállóság minden gazdasági elemét megsemmisíteni törekszik.

Ez a gazdasági politika vállvetve halad az önkormányzat brutális elnyomásával, különösen a déli és az északnyugati részekben és párhuzamosan dolgozik a középkorra emlékeztető nemzetiségi politikájával a birodalom déli és északnyugati részét lakó németek, zsidók, esztek, lettek, finnek, lengyelek és ukrainai ellen. Mint ilyen tehát a legnagyobb büntársa az orosz deszpota irányzatnak.

Ha tehát az orosz kérdést a német és tegyük hozzá az ausztriai és a magyar érdekeknek megfelelően és az általok hozott és viselt óriási áldozatokkal arányosan akarjuk megoldani, annak, első és fő feltétele a francia, belga és angol plutokraták hatalmának megtörése és az, hogy az orosz birodalom fent említett részei gazdaságilag felszabadíttassanak, amivel természetesen az érdekelt néptörzsek nemzeti kulturális szabadsága együtt fog járni. Ha tzhét a háboru célja az: hogy a Németbirodalom keleti határai annyira biztonságba helyeztessenek, hogy a Németbirodalom fővárosának elfoglalása, Ausztria és Magyarország inváziója a jövőben még csak szóba se jöhessen többé, az csak egy módon valósítható meg és

pedig úgy: ha az orosz birodalom a három különálló gazdasági terület szerint három, egyenként önálló fejlődésre képes részre lesz felosztva és a bennök lakó nemzetiségek az orosz kultúra elnyomása alól felszabadíttatnak.

—m.

Ötödször indul a csatába.

A hős cigány káplár.

Valamikor arra volt jó a cigány, hogy kacagatóbbnál kacagatóbb vicceket faragjanak róluk. Nem egy adomában a cigánynak éppen a gyávasága van kidomborítva. A mostani világháboru azonban alaposan ráérfol a cigány gyávaságára. A rengeteg lélekemelő epizód között nem egy nagyszerű dolognak a hőse a cigány. Ilyen hősrünk van nekünk nagyváradiaknak is.

Hatalmas, vállas, izmos termetű ember L. P. A cigányok közt látta meg a napvilágot. Előbb vályogot vetett, aztán kiemelkedett a többiek közül és megtanulta a kőműves mesterséget és mint kőművessegéd kereste kenyerét. Juliusban őt is a harcra szólította a haza. Mint közember vonult be és a legelső induló századdal indult ő is a muszkák ellen.

Alig érkeztek a harcra, már tűzbe jutott a század. Egy ezred által alkotott rajonnal sürítésére osztották be a századát. Mikor a beosztás megtörtént, a százados fontos megbizatással küldte ki a barna legényt a parancsnoksághoz. Nehéz feladatot biztak L. P.-re. Csataféren kellett keresztül hatolnia. Még 6 embert kapott maga mellé és büszke öntudattal indult el a veszélyes, de dicső feladat megoldására. Alig került ki a kis csapat a magyar csapatok védelmi körzetéből, orosz előrsők bukkantak fel. Tizenhét emberből állott az előrs. L. P. azonnal parancsot adott

* A Cél legutóbbi számából.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

a fedezésre. A muszkák tüzelni kezdtek a kis csapatra. Szerencsére a golyók nem találtak. L. P. egyáltalán nem lövetett. A muszkák abban a tudatban, hogy minden katona elesett, nagy örömmel közeledtek a honvédek felé. Mikor már biztos volt a lövés L. P. gyorstüzet vezényelt. Az oroszok eldobálták fegyvereiket s fentartott kézzel adták meg magukat.

Most már még büszkébben folytatta útját L. a parancsnoksághoz, ahol egyenesen a parancsnok elé ment az utcában ejtett 17 fogollyal egyetemben. A parancsnok nagyon megdicsérte a legényt és nyomban felvarratta a két fehér csillagot. Mint tizedes tért vissza a feladatát pontosan teljesítő legény az ezredhez.

Személyes bátorságának nem egyszer tanujelét adta L. Eddig hét rohamban vett részt, még pedig igen eredményes munkát végzett. Egy roham alkalmával, mikor a muszkák is rohamra indultak, tehát legalább háromszor annyian voltak, mint a mieink, egyszerre három sebet kapott L. Egy muszka aki vele szembe került, szuronyával keresztül döfte a karját, abban a pillanatban már a mellén hatolt keresztül a bajonett.

— Mikor ezzel a muszkával végeztem, a barátomnak, aki mellettem volt az előbb, akartam segíteni, de már akkor holtan feküdt. Ebben a pillanatban a szívemtől balra szurás ért megint. Szerencsére csak a bőrön ment keresztül a szurony és mielőtt másikat

szurhatott volna a muszka, már én megkóstoltattam vele a magyar szuronyt. Ettől kezdve aztán nem emlékeztem arra, hogy mi történt. Borzasztó erőt éreztem a karomban. Talán marokkal tudtam volna szét szedni a muszkát. Össze folyt előttem minden. Megvadul olyankor az ember. Hogy hányan maradtak ott a puskaszuronyától ledőlvé, nem tudom. Csak arra eszméltem, mikor megszólt a kürt. Ebben a rohamban három sebet kaptam. Két szurást és egy golyót.

— A lövésekben nagyon jó dolgom volt. Ott volt mellettem B. százados a távesővel és úgy figyelte a lövéseim eredményét. Nem dicsekvéssel mondom, de kevés volt az elhibázott lövés. Ha egy golyóm nem talált, nyomban küldtem a másikat és ezután biztos volt mindig a dícséret. A százados ur csak úgy tömte a sok finom drága pántlikás szivart a zsebembe. Pipálva lőttem a lövésekből.

Eddig sebesülten 3 szor, egyszer megfagyott lábbal tért haza L. és mindég visszatért. Most indul vissza ötödször.

Itt említjük meg, hogy L.-nek a testvére is ott küzdött a harcban, de hősi halált halt. — Egy kis fia s felesége maradt utánna. Tegnap a rendőrségen járt a kis fiú és Réz Bertalant kérte, hogy apja helyett gondoskodjék a jövőjéről. Azt hisszük, hogy ez a gyermek minden körülmények között megérdemli, hogy gondoskodjanak a jövőjéről.

Ujabb bonyodalmak a városházán.

Komlóssy felterjesztését jelentéstételre küldte le a miniszter

A városházán megint szenzáció van, azaz csak folytatása a mult heti szenzációnak: a Komlóssy József és Lukács Ödön között felmerült afférnak.

A tegnapi szenzáció ebben a háborus időben valóságos bombaként hatott. A tisztviselők zárt ajtóik mögött tárgyalták a kellemetlen és sajnálatos ügy ezen újabb fejleményét.

A főjegyzőválasztás után tudvalevőleg Komlóssy József tanácsos, aki a főispán megbízásából a főjegyzői teendőket látta el s így a polgármestert is helyettesítette, előterjesztést tett a miniszterhez és a katonai parancsnokságokhoz, amelyben jelentette, hogy Lukács Ödön főjegyzővé lett megválasztva és így megszűntek az okok, amiért Lukács Ödönt a katonai szolgálat alól felmentették és mint főjegyző nem nélkülözhetetlen a városnál. Ugyanis Lukács Ödön mint adóügyi tanácsos, állami érdekből, az adók behajtása miatt mentették fel.

Lukács Ödön főjegyzőt a felterjesztésre azonnal behívták katonai szolgálatra.

A dolog úgy a városházán, mint a városban nagy feltűnést keltett s különféle kommentárral kísérték.

A városi tanácsban is szóba jött a dolog s a polgármester nyomban felterjesztéssel élt, amelyben Komlóssy felterjesztését illetéktelennek és tévesnek jelezte s kéri Lukács Ödön felmentését, mert a főjegyzőre a városnak szüksége van. A felmentés nyomban meg is érkezett és Lukács Ödön elfoglalta a főjegyzői állást.

Közben Komlóssy József eljárásának igazolására terjedelmes beadványt intézett a

tanácshoz, amelyben rávilágít a nagy port vert ügyre. Eljárását védi és magyarázza, s bár teljes meggyőződésből és a polgármester tudtával járt el, azonban ha Lukács Ödön magát sértve érzi, kész tőle bocsánatot kérni.

Mivel azonban a polgármester újabb felterjesztése által saját reputációját látta érintve Komlóssy, saját nevében igazoló felterjesztést küldött a miniszterhez, amelyben a tanácshoz benyújtott beadványhoz hasonlóan ismerteti az egész ügyet.

Kiemeli a miniszterhez küldött felterjesztésében, hogy a Lukács Ödön felmentésének visszavonása tárgyában küldött jelentés megtételét előzetesen megbeszélte Rimler Károly polgármesterrel, sőt aggályait is kifejtette. Ettől eltekintve különben ma is hazafias kötelességének tartja, hogy aki katonai kötelességben van, most, mikor szüksége van az országnak rá, teljesítse kötelességét.

Komlóssy József ezen igazoló jelentését a miniszter leküldte Nagyvárad városához jelentéstétel végett.

Ez volt a tegnapi szenzációja a városházának.

Természetesen ez a körülmény még jobban összezavarta az egész ügyet, amely megindult a kibontakozás felé.

Tegnap egész délután együtt tanácskoztak Gerő Ármán főkapitánnyal ebben az ügyben Lukács Ödön főjegyző, Eleméry Ferenc tanácsos és Kőszeghy József főmérnök.

A városházán tegnap már az a hír terjedt el, hogy ismét behívták Lukács Ödön főjegyzőt. Erre a hiedelemre az adott okot,

hogy Lukács Ödön, mint tartalékos tisztnek valamely rendelkezés megismerése végett jelentkeznie kellett a parancsnokságnál.

Győznünk kell, győzni fogunk.

Akkor, amikor a királygyilkos társaság megálmodta merész és letiporni akaró terveit, mindenre számított, csak arra nem, hogy ez a maroknyi magyar nép Istenbe vetett hitel, bizodalommal és mélységes hazaszeretettel eltelve veszi fel a harcot a zsarnokság és Istentagadás züllött erkölcsű népeivel. Számos tanujelét adták már ennek véreink s most egy olyan levél került birtokunkba, mely ismét tanubizonyságot tesz katonáink mélységes hitéről és hazaszeretéről. Az írója, mint 20 éves fiatal ember, édesapjával együtt művelte az áldott hazai földet s most, hogy hazájáért és királyáért háboruba kellett mennie, magyar fiúhoz méltóan bucsuzik szüleitől és testvéreitől. Magánérdekű közlemények után a következőképpen ír:

Tudatom kedves jó Szüleimmel, hogy a héten beleráznak a szürke ruhába bennünket és akkor mindennap várhatjuk a menést, de azért még két hétig is itt lehetünk, azt nem tudja senki sem. Így hát csak eljön az az idő, hogy el kell menni, de azért ne búsuljanak kedves jó Szüleimék, Isten nem fog elhagyni. Kérem és bizok benne, hogy segítsen meg és azt hiszem, hogy meg fog halgatni. Ha pedig az a végzetem, hogy a harcban fejezzem be életemet, akkor is lehet-e egy katonának szebben fejezni be az életet, mint éppen a harmezőn, hol annyi bajtárs és testvér küzd és szenved a hazáért. Kedves Szüleimnek minden fájalmát elnyomhatja az a büszke érzés, hogy fiunka hazáért halt dicső halált, de ha ez nem történik, akkor pedig én fogok büszke lenni arra, hogy a sok szenvedésből én is kivettem osztályrészemet és a bajtársak nehéz terhét ha nem is egészen könnyítettem, de legalább segítettem benne.

A harcra induláskor írt levele:

Tudatom kedves jó Szüleimmel, hogy szombaton este megyünk a harcra. Arra kérem kedves jó Szüleimet, hogy nyugodt szívvel fogadják ezt a hirt és Istenbe vetett bizalommal várják azt az időt, amikor az Isten meg fogja elégegni ezt a rossz világot és akkor majd minden jóra fordul. Én bizom a jó Istenben, hogy nem fog elhagyni majd a küzdés és szenvedés között sem. Kedden meggyóntam és megáldoztam, így hát lelkiismeretem tiszta és hiszem, hogy Isten velem lesz. Akkor pedig nem félek semmitől, bátran megyek a harcra, hiszen tudom, hogy kedves jó Szüleim imája kísért minden baj és viszontagság között. Aldja meg a mindenható Isten kedves jó Szüleimet és testvéreimet, kezeiket sokszor csókolja szerető fiok

Józsí.

Amely nemzetnek ilyen lelkületű katonái vannak, az csakis győzelemre számíthat, mert Istenbe vetett hit és bizodalom, továbbá mélységes hazaszeretet győzelemre vezet.

x **Megfagyott, széltől kivörösödött, kicserepesedett, arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású az Y-po jegyű HARMAT TEJ CRÉME és hozzávaló Borax szappan** Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoezy-ut 7/B Telefon 13—02

Ujabb előretörésünk a Kárpátokban.

Budapest, márc. 5. (Saját tudósítónktól.) A kárpáti harcokról érkező hírek újabb sikerekről adnak számot: Uzsok és Lupkow között heves támadással sikerült elragadnunk az ellenségtől drágán szerzett előnyeit. Az oroszok képtelenek támadni s csak elkeseredett védekezésre szorítkoznak átkaroló mozdulataink ellen.

Oroszország a szövetségesek frontját akarja áttörni.

Krisztiania, március 5. Az Aftenposten jelenti: A Nyugat-Lengyelországban húzódo eredeti fronton Lovietól és Szkierniewicetől keletre, az oroszok újból támadnak, megerősített csapatokkal. Nyilvánvalóan az oroszoknak az a szándékuk, hogy a német frontot áttörjék és hogy ilyen módon szárnyaik segítségére siessenek. Azt hiszik, hogy a németek meggyöngyítették centrumukat, mivel a szárnyakon olyan nagy haderőkkel tudtak fellépni. Csak hogy az orosz támadásokat általában visszaverték. Az oroszok az utolsó

napokkan legfeljebb részleges sikert értek el olyképen, hogy ötszörös túlerővel léptek fel és megszálltak egy támpontot. Csak hogy ez a hódítás semmiképp sem döntő jelentőségű az operációk számára. Föltehetjük, hogy a német hadvezetőség megtette azonnal hathatós ellenintézkedéseit, hogy az ellenféltől elvegye ezt az állást is. Az oroszok számos támadása azt mutatja, hogy az orosz hadvezetőség még nem gondol arra, hogy észak-lengyelországi hadállásait föladjja és visszavonuljon a Visztula mögé.

Az oroszok menekülnek Stanislaw környékéről.

Budapest, március 5. (Saját tudósítónktól.) Krakóból jelentik: Az orosz hivatalnokok és a tisztiek családjai **sietve menekülnek Stanislaw környékéről.** A Galiciában összerablott tárgyakat óriási tömegekben, kocsikon szállítják Oroszországba.

A pápa a békéért.

Budapest, március 5. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelentik: **A Tijd-nek táviratozzák Rómából: Azon hír, hogy a pápa békejavaslatokat tesz, ezen formában nem felel meg a valóságnak De igaz, hogy a Vatikán állandóan érintkezésben van a hadviselő hatalmakkal s nincsen kizárva, hogy alkalmas időben a pápa békejavaslatokat fog tenni.**

A hollandok nem biztosítanak angol hajókat.

Budapest, márc. 5. (Saját tud.) Amsterdamból jelentik: A holland biztosítótársaságok elhatározták, hogy nem fogadják el az angol hajók biztosítását még felemelt díjak mellett sem.

Eltűnt angol gőzös.

Budapest, márc. 5. (Saját tud.) Londonból érkezett jelentések közlik, hogy a Kefehyes angol gőzös január 25 ike óta eltűnt.

Amerika nem szállít hadi árut.

Budapest, márc. 5. (Saját tud.) Washingtonból táviratozzák: Az Unió kongresszusának felhatalmazása alapján a kormány kihirdette, hogy meg fogja akadályozni oly hajóknak elindulását, amelyek bármely hadviselő államnak szemet, vagy más hadi dug-árut akarnak szállítani.

Malta a francia hajóraj támpontja.

Krisztiania, március 5. Az Aftenposten jelenti: Malta ostromállapotban van, melyet igen szigorúan és pontosan alkalmaznak. Senki sem hagyhatja el a szigetet vagy

szállhat partra. Most Malta a francia hajóraj támpontja a Földközi tengerben. Körülbelül husz francia hadi és kereskedelmi hajó és néhány angol hajó vesztegel itt. Sok francia és angol hadihajót Maltában tartoznak most. Február 17-én egy angol hajóraj, mely az Adriai tengerből jöhetett, befutott a külső kikötőmedencébe.

A máltai koncentrációs táborban körülbelül 4000 német, osztrákok, magyarok, törökök és egyiptomi-k vannak elhelyezve, akiket Egyiptomból és egyéb afrikai országokból szállítottak ide. Az élelmiszerek árai erősen felszöktek. A kormány lefoglalt minden készletet.

György herceg a francia hadseregben.

Budapest, márc. 5. Nisből jelentik: György herceg március 14-én belép a francia hadseregbe. Athénen, Maltán és Toulonon keresztül teszi meg az utat. A jelentkezés után azonnal az északfrancia frontra megy.

A norvég hajó angol aknán sülyedt el.

Budapest, március 5. (Saj. tud.) Krisztianiból jelentik: Hivatalosan megállapították, hogy a Regina norvég gőzös angol aknamezőn sülyedt el.

Megszűnt az angol csapatszállítás.

Budapest, márc. 5. (Conz. táv.) Dán jelentések szerint az angol csapatszállításokat egyelőre beszüntették az aknák és német buvárhajók miatt.

A Dardanellákban gyengül az ostrom.

Budapest, márc. 5. (Saját tud.) Konstantinápolyból jelentik: Az ántánt flotta tegnap ismét tüzelt egyideig a Dardanellák külső erődjeire, de teljesen eredménytelenül. A Dardanellákban újabb esemény nem történt.

Francia jelentés a Dardanellák ostromáról.

Budapest, március 5. (Saját tud.) Párisból közlik a Havas ügynökség jelentését arról, hogy az ántánt ostromló hajóhada eddig 4 erődöt rombolt le a bombázás alatt a Dardanellák bejáratánál. Az aknaszedő hajók megkezdtek az aknák eltávolítását a tengerből.

Oroszország Konstantinápoly ellen készül.

Róma, márc. 5. Az Idea Nazionale pétervári, állítólag nagyon beavatott forrásból arról értesül, hogy a szövetséges flották dardanellai akciójával egyidőben Oroszország is külön katonai intézkedéseket tett, amelyek Konstantinápoly megszállására irányulnak. Összesen 100.000 főnyi sereg áll készen arra, hogy a dardanellai akció sikere esetén azonnal Konstantinápoly felé vonuljon. Seregszállításokra nagy kereskedelmi hajórajt tartanak készenlétben. (Bud. Tud.)

A miniszter elrendelte a tengeri rekvirálást.

Budapest, március 5. A Bud. Tud. jelenti: A földművelésügyi miniszter elrendelte a magánosoknál található tengeri rekvirálását.

Összeírják a bőrkészletet.

Budapest, március 5. (Saját tud.) A hivatalos lap mai száma kormányrendeletet közöl, hogy a meglévő bőrkészletek irassanak össze.

Japán és Kina tárgyalásai ujra megkezdődtek.

Budapest, márc. 5. (Saj. tud.) A „Times” pekingi távirata szerint a japán és kínai tárgyalások vasárnap újra megkezdődtek.

Harcok az oroszokkal.

Budapest, márc. 5. Orosz-Lengyelországban és Nyugat-Galiciában általában nyugalom volt. A Kárpátokban egyes szakaszon harcoltak. A helyzet nem változott. Hőfer.

A görög politikusok kihallgatása.

Budapest, március 5. (Saját tud.) A Vossische Zeitung jelenti Athénből, hogy Venezilos ajánlatára az összes politikai faktorok kihallgatása határozottatott el. Délután 3 órára a korábbi miniszterelnökök koronatanácsba hivattak.

P. Bernhard Zsigmond konferencia-beszédei.

Szívet szívért.

Jézus Krisztus szíve az ő végtelen szeretetével magához akarja vonni az emberi szíveket. Jézus szent Szíve tiszteletének boldogító és felemelő isteni természetével foglalkozott P. Bernhard Zsigmond tegnap délutáni konferencia-beszédében. Kimutatta, hogy ez az egész világon elterjedt tisztelet isteni eredetű, mert bár elakarták nyomni és bántalmazták is, mint magát az egyházat, azért mégis él és uralkodik a szerető szíveken.

Az üdvözítő, mikor Boldog Alacoque Margitnak megjelent, közölte vele azt a 12 ígéretet, amelyet az őt szerető és tisztelő lelkek javára rendelt. Ezen ígéretek három utolsójával foglalkozott az ékesszavu szónok a továbbiakban.

A tizedik ígéretben, megáldja az Ur Jézus azokat, akik házuknak a falát az ő képével díszítik fel. Már pedig lehet e a házat szebben díszíteni, mint Krisztus képével, amelyen a sebhelyek, a vörös homlok mind az önfeláldozó szeretetet mesélik.

A tizenegyedik ígéretben azt mondja Krisztus, hogy akik az ő tiszteletét terjesztik, azoknak a nevét a szívébe zárja és onnantól soha többé ki nem törli. Tehát nemcsak tisztelni kell Krisztust hanem imádsággal, jó szóval, példaadással kell hűveket szerezni a Szent Szív tiszteletének. Utolsó ígéretében, amely messzire kimagaslik a többi felett azoknak, akik 9 hónapon át, a hónap első péntekjén engesztelő szent áldozást végeznek, megígéri, hogy nem hagyja őket elkárhozni. Jézus Krisztus szerető szívének milyen lángoló szeretete érezhető ebben az ígéretben, amellyel az ő sokszor megsértett és megcsufolt szentséges Szívének szeretetére igyekszik hódítani a hűveket, akiknek ennyi irgalom és szeretet láttára igazán tiszta lélekkel kell felkiáltani: Örök hűséget esküszünk Jézus drága Szíve neked!

Az isteni békekötés.

Az esti beszéd gondolatmenete a következő:

Dürer művészi képén két bűnbánó bűnös van ábrázolva. Két külön ívezet áll a két bűnbánó. A bűnbánat tükröződik mindkettő arcán és mégis végtelen különbség van a kettő között. Az egyik a bűnbánó Péter apostol, a másik a bűnbánó Judás apostol. A Szent Péter arcán a bűnbánat mellett ott van az Isten irgalmának tudata, míg a Judás arcán csak a bűnbánat kétségbeesése van, kinek bánata csak vesztére volt. Elmélkedjünk ma Istennek ránk nézve legvigasztalóbb attributumáról: irgalmasságáról. A világ nem felejt még akkor sem, ha megjavult a bűnös. Csak az elkövetett bünt nézi s nem látja meg a bűnbánatot, a megjavulást. Az Isten tud felejteni; úgy eltudja felejteni az elkövetett rosszat, mintha meg sem történt volna. Az Urnak két karja van: az igazságosság az egyik, a másik az irgalmasság s e kettővel kormányozza a világot. Helytelen fogalmunk lenne Istenről, ha úgy képzelnénk, hogy nem arányos e kettő, hanem csak az igazságosság volna végtelen s az irgalom nem, mintha két karja nem volna egyenlő. Tegnap Isten igazságosságáról volt szó, most elmélkedjünk végtelen irgalmáról. Isten itt a földön irgalmát kínálja, kinyújtja békejobbát a bűnösnek s csak ha ezt el nem fogadja, akkor sujt le rá másik karjával: az igazságossággal. Az egyház a nagyhéton éneklé Jeremiás siralmait, ezeket a gyönyörű gyászdalokat Palesztina pusztulása felett. Mint a Titus érmén ott ül Sion leánya könnyeket ontva, körülötte nők, akik feljajdulnak a kétségbeesésben. A Jeremiás siralmaiban nincs meg ez a kétségbeesés. E megrendítő verssorok végére az egyház odattette a biztató ígét: Jerusalemben a győzelem ad

Domine Deus tuum, Jeruzsálem! térj Istenedhez! Jeruzsálem a bűnös képe. E hajdan gyönyörű város felett enyészet és borongás ül. Vajjon a te lelked rojnjain is nem ül é az őrző angyal siránkozva feletted. Jeremiás sir hazája: a Sion leánya felett imig: adófizetővé lett a népek asszonya. Vajjon a te vétkezes lelked is nem fizeti é a boldogtalanság adóját a világnak, melynek rabjává lett?

Hogyan bizonyítsuk be Isten végtelen irgalmasságát? Erre győnge minden emberi argumentum. Bizonyítson Jézus végtelen irgalmassága. Nézzük mit tanított és azután hogyan gyakorolta az irgalmasságot. Tekintsünk bele az ő isteni szívébe, mily irgalmas a megtérő bűnös iránt.

maga adja az ő irgalmas szívének képét az evangéliumban. Hasonlíttja magát a jó pásztorhoz, aki egy halmon áll s messze tekint a távolba, hogy felfedezze eltévedt juhokáját. Krisztus a jó pásztor, aki a Golgota ormára is eltévedt juhait megmenteni ment. Az atyának nagyobb szeretete fiai iránt, mint a pásztoré juhait iránt s azért Jézus az atyához is hasonlíttja magát. Nem is tudjuk elképzelni, mennyire szeret bennünket az Isten, mert ha ezt tudnánk, talán nem volnánk olyan közönyösek iránta.

A szónok e helyen mesteri vonásokkal részlevezve beszélt el a tékozló fiuról szóló példabeszédet, akit a nyomor tanított meg arra, hogy mily gazdagságot hagyott ott s visszatért atyjához, aki tárt karokkal siet eléje s elhanyagolja jó fiát is a megtérő bűnösön való örömeiben. Valóban a szeletek azt mondják, hogy az Isten jobban szereti a bűnbánót, mint azt, aki jó volt mindég.

De a legnagyobb szeretet az anyáé s azért Jézus az édesanya szívével jellemzi a magáét, de még annál is nagyobb az ő szeretete. Azt mondja: az édesanya el tud feledkezni méhe magzatáról, de én nem feledek.

Az evangélium Jézus élettörténete s az élettörténet nem egyéb, mint irgalmasságainak története. A szónok elmondja a házasságtörő asszony történetét, a végtelen irgalom e példáját. De jegyezzük meg jól: Jézus nem a bűnnek, hanem csak a bűnösöknek pártfogója.

Majd Mária Magdolna bűnbánatát és Jézus irgalmát esetezte a szónok.

De ezek a bűnösök nem részesültek az egyház tanításában s talán azért volt oly irgalmas velük Jézus? Nem, Jézus épp oly irgalmas volt Péter iránt is, aki megtagadta őt, habár vele volt a Thabor-hegyen s aki ismerte tanításait. És mégis Jézus visszatért Péterre: respexit Jézus.

Jézus utolsó ténye is az irgalomé volt: rátekintett a jobboldali latorra s a megtérőt magával vitte a paradicsomba. Jézus meghalt, de irgalmassága nem hal meg soha.

Marius római hadvezért népe megvádolta, hogy nem szereti eléggé hazáját, s ő sebeire mutatott: vulnera loquuntur, sebeim beszélni fognak, hogy szeretem hazámat. Krisztus is így szól: e sebek elmondják, mennyire szeretem a bűnösöket és megakarom menteni őket. És ha belepillantok isteni szívébe, ezen a ragyogó szíven ott látott valamit, amit nem ő maga tett rá: a töviskoszorút, melyet azok vertek reá, akik megvetették e szív isteni irgalmasságát.

*

Ma reggel 7 órakor lesz a nők közös szent áldozása; az olasz plébánia-templom három oltaránál gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., nagyváradai és Fetser Antal győri püspök, valamint P. Bernhard Zsigmond fogják a szentmisét mondani, ugyanők végzik az áldoztatást is. A főoltárnál a rend fenntartásáról ma is és holnap is a Kath. Népszövetség tagjai gondoskodnak.

Holnap reggel ugyancsak 7 órakor lesz a férfiak közös szentáldozása, teljesen hasonlóan, mint ma a nők. A szent gyónást

el lehet végezni ma d. e. bármikor, továbbá d. u. a szentbeszéd után. Délután 3 órakor a nők részére „A szeretet példája”, este fél 7-kor a férfiak részére „A hit titka” címmel fog tartani P. Bernhard Zsigmond konferencia beszédet.

Jpári foglalkozású népfelkelők összeírása.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur f. évi február 23 án 1322 - 1915. eln. sz. a kiadott körrendeletével elrendelte; hogy a város területén tartózkodó vas (fém) esztergályos, lakatos (géplakatos), szerszámkészítő, kovács, maró, vas vagy fémöntő (mintázó) műszerész, precisions műszerész, ólomforrasztó, bádigos, ács, nyerges vagy szijgyártó, timár, eipész vagy eszmadia, szabó és jelenleg szénbányákban nem dolgozó (munkanélküli) kőszénbányamunkás, vajár, (csillás egyéb speciális kőszénbányamunkás) foglalkozású B) alosztályú népfelkelésre kötelezett egyének azonnal névszerint összeírassanak.

Ennek folytán felhivom a Nagyvárad város területén tartózkodó s a fentemlített foglalkozású összes:

1. 1892., 1893. és 1894. születésű, továbbá az 1878—1890. években született és az 1914. évi október 1-től 20-ig (az északi vármegyék területén szept. hó 14—16-ig) továbbá az 1914. évi november hó 16-tól dec. 31-ig terjedő időben megtartott rendes, valamint a későbbi utóbemutató szemléken népfelkelési fegyveres szolgálatra „alkalmatlannak” talált B) alosztályú népfelkelésre kötelezettek:

2. ugyancsak a fentebb felsorolt foglalkozású s a fenti 1. pontban említett születésű évfolyamokhoz tartozó azon „alkalmatlannak” talált B) alosztályú népfelkelésre kötelezettek, akik tényleges szolgálatra történt bevonulásuk után megállapított fogyatkozások alapján mint fegyveres szolgálatra „alkalmatlannak” elszabadságotlaltak:

3. ugyancsak a fentebb felsorolt foglalkozású 1872—1877. években született B) alosztályú népfelkelésre kötelezettek (kik a külön kibocsátott hirdetésménnyel a népfelkelő bemutató szemlére való jelentkezésre amugy is felhivatnak),

hogy folyó évi március 4-től március hó 9-ik napjának d. u. 5 órájáig bezárólag a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza II. emelet 33 számú szoba) okvetlenül jelentkezzenek.

Az 1890. évi XXI. tc. 4. §-a értelmében azon egyén, ki ezen behívásnak nem engedelmelkedik, amennyiben mulasztása nem vétlen, vétséget követ el, ha azonban a mulasztás 8 napnál tovább tart, a eselekmény büntetett képes, a vétség büntetése: egy hó naptól három hónapig terjedő fogság, a büntetett hat hónaptól két évig terjedő börtön.

Nagyvárad, 1915. március 3-án.

Eleméry Ferenc,
katonaiügyi tanácsnok.

**Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők**
legjobb minőségben
Reichard Dezső
cőgnél
Rákóczy-uton kapható.

A Vörös Félhold hangversenye.

Török szövetségünk iránt érzett forró szeretet nyilatkozott meg abban az őszinte és nagyarányú érdeklődésben, amelyet városunk közönsége a Vörös Félhold javára rendezett tegnapi jótékonycélu hangverseny-estén tanusított. A Vigadó nagyterme, mely ez alkalommal ünnepiesen ki volt díszítve, teljesen megtelt a város előkelő közönségének sokaságával.

Jelen voltak: Eiguél bég, dr. Miskolezy Ferenc, Lábán Lajos, dr. Hoványi Géza, dr. Fráter Imre, Sztaniszlavszky Adolf, Molnár Géza, Pallay Lajos, Rimler Károly, Hoffmann Géza ezredes, Kerner ezredes. Siket Traján, Hofbauer Pál, Inoze Lipót, Verner Kálmán, Boócz Géza, dr. Sarkady Lajos, Báthory Ferenc, Varga Aurél, Szmazsenka Ernő, dr. Rácz Odón, Zsdánszky László, Dutkai Béla százados, Erényi Nándor, Mikicz főhadnagy, Kuun Őrnagy, Szűts Izsó, Karácsonyi Géza, dr. Edelmann Menyhért, Kovács Kálmán, dr. Labinek György, Szentlélek Kálmán, Thury Endre, Belezny Antal, dr. Baria Dezső, dr. Sass Elemér, dr. Várnay Ferenc, Vaday József, Schönfeld Lajos, Havas Gyula, dr. Gerő Sándor és ott pompázott a teremben a hölgyek és lányok díszes koszorúja.

A hangverseny programjában egy kis változás állott be. Ugyanis a fővárosi honvédszenekar nem jöhetett le és helyette a 4-ik honvédszalógezerd zenekara töltötte be a műsor első számát. Az első szám „Ey watan” és „Szultán induló” című darabját Fryesaj Richárd vezetése alatt, a „Nyitány” c. darabját pedig Scharf Károly mesteri dirigálása mellett adta elő a 4-ik honvédszalógezerd zenekara, amely ez alkalommal méltán és sikeresen pótolta a fővárosi honvédszenekart.

A zenekar játéka után dr. Hoványi Géza üdvözölte, mint a város képviselője, a közönséget, amely nagy számmal és adakozó szívet kereste fel a hangversenyt.

A hazaszeretet, a nemes és ideális eszmék áldozatkész közönségének úgy a maga, mint a rendező-bizottság nevében kifejezte háláját.

Erre dr. Germanus Gyula üdvözölte törökül a megjelent Eignel béget, mire a bég a város közönségének magyarul tolmácsolta hangos tapsviharral mellett a török konzul köszönetét.

Az üdvözlő beszéd elhangzása után a népszerű író, Pekár Gyula lépett a pódiumra és gyönyörű képekben bővelkedő, rapszódikus lendületű ünnepi beszédét mondta el, amelyből közöljük a következőket:

— Az Isten, akihez e véres zivatarban fohászkozunk, csodát mutatott nekünk. Hadak útja van most a történelem égén. Szikrázva ütköznek egymásba a harcoló nemzetek planétái.

Az egymással összeütköző planéták között az égboltozatnak van mégis két nyugodt sarka. Az egyik sarkon a keresztifénylik, a másik oldalon pedig a vörös félhold reszket. Ezek a Teremtő kegyes akaratától egy csillagpálya síkjára terelődtek. A sugarak, amelyek innét szállanak alá melegen Európa két egymástól távol eső szélére esnek. Le a Tisza partjára, a magyar emberre, le a Boszporus partján, a török emberre és ezeknek szíveit kovácsozzák össze erősen, eloldhatatlanul. A török és a magyar sok harcok és oltóvélkedések után egymásra ismert, ha a régi ősök feltámadhatnának, ők is örülnének a szerencsés változásnak. Testvérek vagyunk, mint amilyenek voltunk akkor,

mikor Ázsia belsejében a Turul madár szárnyai alatt melegedtünk együtt.

Messze Napkeleten Turul madár megint berzengeti szárnyát, a török testvéreinkre már ráakadtunk, hátra van, hogy a többi turániakat a keblünkre zárjuk. Közös most a szenvedésünk, egy kehelybe hull vérünk mindannyiunknak, de ha egymást szeretve küzdünk a közös ellenség ellen, akkor a messzi Napkelet két testvér nemzete újabb boldog és szabad életet élhet.

A végtelenül magával ragadó és lelkesedéstől égő beszéd után ellenállhatatlanul hangzott fel a közönség frenetikus tapsvihara.

Pekár Gyula ünnepi beszéde után következett Kurucz János hegedűművész, aki Bruck „Hegedű-verseny” (S. moll) c. darabját interpretálta.

A fiatal hegedűművész ezen száma, mint valami drága ékkő, úgy ragyogott elő a hangverseny műsorából. Kurucz János tegnap este először lépett fel városunk közönsége előtt, amelynek eddig nem volt alkalmát a zseniális tehetségű fiatal hegedűművész megismerkedni a fővárosi közönséggel, akinek már régóta édes kedvencevé lett, azonkívül a külföld is, amelynek publikumát szintén elvarázsolta bámulatos virtuozitásával, mindig a legszeretetteljesebb és legőszintébb csodálattal adózott a fiatal hegedűművész képességeinek. Akik tegnap este végighallgatták játékát, amelyben az igazi művészi tehetség átérzése, bosszorkányos technikája, a nehézségekkel szembeni bravuros fölénye és őszinte átszellemültsége kápráztatták el a hallgatóságot, azok mind a Munea sacra tisztultabb és eszményibb légkörébe emelkedtek.

A közönség, amely a legnagyobb figyelemmel hallgatta a fiatal hegedűművész játékát, az előadás végén lelkes tapsal honcolta az igazi és nemes élvezetért. A művészt Vömácska József kísérte diszkrét és finom zongora játékkal.

Ezután Komlóssy Emma, az egykor ünneplő diva és dr. Szabados Dezső duettje következett, amelyet egy régi ismerősünk, Konec János kísért művészi zongorajátékával. A „Lili” c. operett egyik bájos részletét és „Szerelmi jelenet a XVII-ik században” c. hangulatos Sanznt énekelték nagy zenei intelligenciával és mesteri színézzel.

Ezután dr. Szabados Dezső énekszámát követte. Népdalokat, katonanótát énekelt. Hangja igen jól érvényesült a népdalokban. Dalait folyton meg meg ujuló tapsviharral jutalmazta a közönség. Végül elénekelt a németek hatásos nemzeti dalát: a Wacht am Rheint, melyet a közönség állva hallgattott végig.

Dr. Szabados Dezső énekszámát követően Sas Edének egy népdalát, melyekkel a közönség körében igen nagy hatást ért el.

Végül Kurucz János hegedűművész adta elő igazi virtuozitással Goldmark-Air és Sarotate Cigánydalok c. művét. Ebben a két darabban tehetségének legjavát csillogtatta a fiatal művész, aki nemcsak klasszikus játékával, hanem igen tetszős darabjaival is bámulatba ejti a zenepártoló közönséget.

A hangverseny végeztével Nosz Gusztáv főreáliskolai tanár megköszönte a közönség bizalmát és áldozatkészességét, mellyel a Vörös Félhold akciójának erkölcsi és anyagi sikerét előmozdította.

A hangverseny után a Vörös Félhold jótékony tombola-estélyt rendezett a Fekete Sas kávéházban.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készíti Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfontosabb szövetkülönlegességek, iltöny és téli kabátokra felálló állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

..FIREK..

Küldjünk katonáinknak thermosüvegeket, teát, kenyéret, likört, csokoládét, cacet.

Az adományokat köszönettel fogadja s a hadtestparancsnokságokhoz juttatja a honvédelmi minisztérium *Hadsegélyző hivatala*, Budapest, IV. Váci-utca 38.

* Tanácsnok választás a városnál. A esütörtöki városi közgyűlés elé nagy érdeklődéssel és várakozással tekintenek egy városatyák mint azok, akik pályáztak a megüresedett tanácsnoki állásra. Ugyanis ekkor lesz a tanácsnok választás. A pályázati határidő ma, szombaton délután 5 órakor jár le.

* P. Bernhard a Katholikus Körben. Egész Nagyvárad katolikus közönsége nap nap után megtölti az olasz plebania-templomot P. Bernhard Zsigmond konferencia-beszédei alkalmából. E gyönyörű beszéd sorozat befejezésére Bernhard Zsigmond vasárnap d. u. 5 órakor a Kath. Kör Szent László-teremben rendezendő nagyszabású ünnepély alkalmából is fog beszédet mondani. Témája fölötté aktuális: Sajtó és lelkiismeret. Az ünnepély részletes műsora a következő:

1. Neworáll István: Magyarország Pátronája. Előadja: a Róm. katolikus tanítóképző intézet énekara.
2. P. Bernhard Zsigmond beszéde: Sajtó és lelkiismeret.
3. a) *Wéber*: Der Freischütz Overtúra.
b) *Neworáll*: Magyar népdalok. Hegedű duett zongorakísérettel előadják: I. heg. *Bozsik* István IV. é. t. j., II. heg. *Fibik* Ferenc IV. é. t. j.
4. *Neworáll* István: Hymnusz a hazáért. Előadja a róm. katolikus tanítóképző intézet énekara.

* Kitüntetett ezredesek. A király *Wiatschka* Alfréd 101-ik gye. beli és a hősi halált halt *Lahodny* István 70 ik gye. beli ezredeseknek az ellenséggel szemben tanusított vitéz magatartásának elismerésül a *vaskorona-rend* hadidiszintényes III. osztályát adományozta.

* A város új nyugdíjszabályzata. Nagyvárad város új nyugdíjszabályzatát a városi tanács most már mielőbb a közgyűlés elé akarja vinni. A terjedelmes munkálattal, amely nagyjában és egészében simul az állami nyugdíjtörvényhez, sőt annál éppen a legfontosabb részeiben, kedvezőbb a tisztviselőkre nézve. A kinyomtatott szabályrendelet-tervezetet most küldik szét a törvényhatóság tagjaihoz. A közelebbi napokban veszi tárgyalás alá a pénzügyi-és jogügyi bizottság. Így a márciusi közgyűlés elé már nem kerülhet a szabálytervezet.

* Athelyezések. A nagyvárad kir. főügyész *Dormány* Sándor nagyvárad kir. törvényszéki fogházort az aradi kir. törvényszéki fogházhoz. *Horváth* Imre belényesi kir. járásbirósági fogházort a nagyvárad kir. törvényszéki fogházhoz, *Bott* György aradi kir. törvényszéki fogházort a belényesi kir. járásbirósági fogházhoz helyezte át.

* Meghalt a linci püspök. Megirtuk, hogy *Hittmayer* linci püspök egy katonakórház látogatása alkalmával a tifuszos katonáktól megkapta a betegséget. Mint tudósítónk táviratozza, *Hittmayer* püspök betegségében a tegnapi napon meghalt.

* A Vörös-Kereszt Egylet háborus-délutánja. Vasárnap délután ismét háborus-délután rendez a nagyvárad Vörös-Kereszt Egylet. A műsor a legnagyobb gonddal van összeállítva, s minden egyes szám kedves benyomást ígér a hallgatónak. Különös érdekesség képen hat, hogy a délután műsorában a nagyvárad jogászfisúság néhány tehetséges tagja is szerepel. A jogászfisúság fellépése mindig nagy sikert jelentett, s bizonyára ennek az ünnepélynek a nivója is csak emelkedik a jogászok szereplése által. Igen nagy érdeklődéssel várja a közönség dr. *Dayka* Endréné énekét, valamint *Arlow* Ilonka szavallatát. *Arlow* Ilonka édesatyja tudvalevőleg *Przemysl* hős védői közt harcol az oroszok ellen. A műsor különben a következő számokból áll:

1. Bekvartélyozás. Monológ *Herczeg* Ferencől. Előadja *Noz* Ilonka.

2. Vorosértyes. a) Mozart: Guartelló. b) Szerdahelyi: A csikós tanyán. c) Beresényi nótája. Előadják: *Krammer* Ödön, *Gáspár* Mihály, *Göbel* Géza és *Ujváry* Miklós.

3. Szavallat: Előadja *Petry* Gyula.

4. Ének: a) Die Puritaner von „Belini”. b) Der Zeisig von Robert Gonn. Előadja *Kepes* Nusi.

5. Mészeserek itt a törökök: Dialog egy kávéházban. Előadja *Szentlélek* Kálmán és *Kakas* István.

6. Ének: Dr. *Daykáné*. Szőnyi Margit. Zongorán kíséri *Mártonffy* Zoltánné. a) Ott ahol a Dnyeszter vize zug. *Marthos* Gézátl. b) Tiszpartti fehérházban. *Révfy* Gézátl. c) A zolyomi hegyek alján. *Pápai Molnár* Kálmán.

7. Riadó. Szavallat *Barabás* Alberttől. Előadja *Arlow* Ilonka.

8. Aktuális stancák előadja *B. Bakó* Zoltán.

Conferencier: N. N.

* Halálozás. *Máthé* Péter posta- és táviráda elnök f. hó 4-én életének 53 ik évében meghalt. Temetése ma 6-án d. u. fél 4 órakor lesz a *Vizezeték*-utca 23. sz. gyászházban. Az eng. Szentmise áldozatot pedig 8-án d. e. 9 órakor fogják érte bemutatni az olasz plebánia templomban.

* Néváltoztatás. A belügyminiszter megengedte, *Freiednburg* Márton nagyvárad lakos családi nevét *Fodor* ra változtassa.

* Elhunyt vitézek temetése. A cs. és kir. tartalékkórház parancsnoksága közli, hogy *Landschützer* Miksa 2. Landwehr gye. bel. közlegény, *Kosner* Venőel 17. Landwehr gye. bel. közlegény, *Acs* József 19. gye. bel. orvezető és *Pavusin* István 27. honvéd gye. bel. közlegény temetése ma délelőtt 10 órakor lesz a *Sal* Ferenc-utcai osztrák kórházból, ahonnan a *Rulikovszky* temetőbe fogják őket kikisérni és ott elhantolni.

x Kőhögés, hurut, rekedtség lenel használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható *Farkas* István Apolló drogeriájában *Rákoczy*-ut 7/B.

x Kiadó lakás. Arany János u. 7. szám alatt négy szoba, hall s mellékhelyiségekkel álló modern lakás május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál *Kossuth*-utca.

x Kiadó lakások. Szacsyay-utca 11 számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel 1. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

* A Polgári takaré- és segélyszövetkezet felszámoló 17-ik évtársulatának törzsbetétei a reá eső osztalékkal együtt f. hó 5-től kezdve d. e. 9-12-ig kifizettetnek.

x Kiadó lakások. *Kossuth*-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — *Kossuth*-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* 8 lóerős Clayton és Schuttleworth cséplőgarnitúra minden hozzávaló felszereléssel eladó. Értekezhetni *Sebessy* Károlynál *Kossuth*-utca 6. sz.

x Négy szoba és előszobából álló lakás, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél, *Szent János*-utca 3. szám.

x Családi rum vaníliával vagy ananással literje K 2.60, továbbá kitűnő *Theák* kaphatók, *Farkas* István Apolló drogeriájában *Rákoczy*-ut 7/B.

* Ingatlan eladás. Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jut. ayos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók *Kossuth*-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár Rt.

x Kiadó. Négy szobás utcai modern lakás előszoba, fürdőszobával. Ugyanott két szobás udvari lakás mellékhelyiségekkel jutányos áron május elsőre. *Lakatos*-utca 10.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsyay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

x A Nagyvárad Hitebank Takaré- és Segélyszövetkezet X-ik évtársulatának kifizetései f. hó 9-től megkezdődnek.

* Értesítés. Azon t. üzletfeleinket kik intézetünknek 6% os hadikölcsön kötvényeket jegyeztek, értesítjük, hogy kívánságukra az ideiglenes kötvényt a nyugta ellenében már kiadhajjuk. *Nagyvárad* *Ipartestületi Hiteleszövetkezet*. *Mezey* Mihály-u. 4.

x Kiadó lakások. A kamara srékházában, (Teleky u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garçon lakás kiadó.

x Három liter családi rumot készíthet bárki pár pere alatt teához, a *Farkas*-féle *Rumkivonattal*. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag *Farkas* István Apolló drogeriájában *Rákoczy*-ut 7-B. Telefon 13-02.

x Kiadó lakások. Ósi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — *Kossuth*-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

* Kerések 3 szobás udvari lakást a *Hidegser* vagy *Kálvária* utcán kerttel, mely a hegyekre nyílik, bérbé vagy megvételre. Bővebbet a kiadóhivatalban.

* Kiadó a Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleky u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szombat: Művészet.
Vasárnap d. u.: Asszonyfaló.
Vasárnap esto: Katica. (Bemutató előadás.)

A színház művészesztje.

A közönség már huzamosabb idő óta nem tapasztalt érdeklődést tanúsít a színház mai művészesztje iránt, amelynek keretében a legvonzóbb számok teszik megkülönböztetetté a műsort.

Feltétlen érdeklődésre tarthat számot, hogy ez estén a színtársulat egyik hölgytagja, *Retteggy* Margit áll a rivaldák elé, mint konferenszieré, a műsorban pompás számmal szerepel *Pásztor* Zoltán, ez a par excellence elsőrangú kabaré-művész és újból látni fogja a közönség *Radó* Magduskát is, azt a bájos esőppséget, akinek kedves éneke és sikkes tánca már egy izben oly meleg tapsokra ragadta a publikumot.

A kabaré műsora a következő:

MŰSOR:

I. Rész.

1. szám. Nyitány. Előadja a színházi zenekar.
2. szám. Műdalok. Énekl *Bretán* Miklós.
3. szám. Argyalán-tánc. Lejtik *Mogyorósi Daima* és *Láposi* Gusztáv.
4. szám. Magyar népdalok. Énekl *Medgyaszay* Jenő.
5. szám. Költemények. Előadja *Tompa* Kálmán.
6. szám. Ének és tánc duett. Előadják *Lakatos* Ilonka és *Perényi* Kálmán.
7. szám. Magán szám. Előadja *H. Körösi* Juci
8. szám. A külön szobában. Bohózat 6 részben. *Pásztor* Zoltán ur felléptével.

II Rész.

9. szám: Kettős ének és tánc. Lejtik *Vigh* Manci és *Perényi* Kálmán.
10. szám: Magánszám. Előadja *Radó* Magduska.
11. szám: Kuplék. Előadja *Pásztor* Zoltán.
12. szám: Sanzon és tánc. Énekl *Feszti* Irén.
13. szám: Stancák. Énekl *Polgár* Mariska és *Lakatos* Ilonka.
14. szám: Duett kuplé. Előadják *Leővey* Leó és *Farkas* Pál.
15. szám: A félkezi honvéd. Háborus epizód. Irta *Salamon* László. Az előadást konferálja: *Retteggy* Margit.

Faun. Vendégszereplő alakításában láttuk az este a *Faun*t. Egy fiatal színész, *Zombory* Gyula vendégszerepelt s alakította a *Tompa* Béla által anyai sikerrel kreált címszerepet. *Zombory* elég ügyes színész, alakításában van eredetiség s a közönség szinpatikusan fogadta fellépését. Vannak ugyan néhány fogyatékosai, de még fiatal tehetség s a fejlődés útja nincs elzárva előle.

Az Asszonyfaló. Vasárnap délután a színházi műsor egy kedvenc reportier darabja kerül színi: az *Asszonyfaló*, amelyet csak nemrég a legnagyobb tetszés mellett elevenítették fel. A címszerep *Sik* Rezsőnek egyik kitűnő alakítása, amelyet állandóan nagy tetszéssel fogad a közönség.

Legujabb táviratok.

Nagy havazás a Kárpátokban.

Budapest, március 5. (Saját tudósítónktól.) A „Budapesti Hírlap” harctéri tudósítója jelenti, hogy a Kárpátokban óriási hóviharak vannak és ez lehetetlenné tesz minden előrehaladást. Legközelebbi napokban nem is várható nagyobb szabásu hadművelet.

Harcok Nyugaton és Keleten.

Nyugati hadszíntér.

Berlin, március 5. A nagy főhadiszállás jelenti:

Yperntől délre az angoloknak tüzelésükkel jelentékeny veszteségeket okoztunk. A Lorettó magaslaton a franciáktól elragadt állástól az ellenség egy támadását tegnap éjjel visszavertük. Champagneban a franciák tegnap és ma éjjel Lenesmiltől északra folytatták támadásaikat. Az összes támadásokat visszavertük és állásainkat megtartottuk.

Az ellenségnek Vanquoisnál az Argonnektól keletre és a Consenwicéi erdőnél a Maastól keletre ellenünk intézett támadásai megghiusultak. Mindazok a kísérletek, melyek arra irányultak, hogy Badvuiller környékén a legutóbbi napokban általunk elfoglalt teretőlünk visszafoglalják, kudarcot vallottak.

Egy tegnap este mély lépesőzetes tagozásban elhelyezett jelentékeny erővel Cel-

lestől északkeletre fekvő magaslat ellen intézett roham a franciák súlyos veszteségei mellett összeomlott. Az ellenségnek több éjjeli támadása is sikertelen volt. Több mint ezer francia halott fekszik állásunk előtt.

Keleti hadszíntér.

Rodno körül a helyzet változatlan. Az oroszok támadásait véresen visszavertük. Lomzától északkeletre és északra az oroszok támadásai az ellenség súlyos veszteségei mellett megghiusultak. Az első és második orosz gárda hadosztályból számos hadifogoly maradt kezeink között.

Nyugaton a Visztuláig nem történt semmi változás.

Az oroszoknak Ploektől keletre ellenünk intézett néhány előretörése sikertelen volt. Skierniewicéitől keletre az ellenség egy erős éjjeli támadása teljesen kudarcot vallott. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Theyer tábornok a németek győzelméről.

Budapest, márc. 5. (Saj. tud.) Rotterdamból jelentik, hogy Theyer amerikai tábornok a „Public Leader” című lapban az eddigi eredményekből megállapítja, hogy Németország eddig szárazon és vizen győztesnek tekinthető. A német sikerek erősödésétől reméli, hogy a végleges győzelem a németeké lesz. Az angol szárazföldi csapatok csak a háboru áldozatait növelik.

Olasz hang a Dardanellákért.

Budapest, március 5. (Saj. tud.) A római „Giornale d' Italia” követeli, hogy Olaszország a Dardanellák kérdésében lépjen közbe, Olaszországnak lehetetlen az eseményeket tétlenül szemlélnie, az esetleges új alakulást alaposan fontolóra kell vennie.

A mazuri csata után.

Budapest, márc. 5. (Saj. tud.) Nikolajevics Miklós nagyherceg a mazuri csata után eltöltötte a nőket a táborból. Egy ezredes elkésett a csatából, mert a táborban egy ünnepelet orosz énekesnő volt jelen. Az ezredest a haditörvényszék elé állítják.

Uj amerikai törvényjavaslat.

Budapest, márc. 5. (Saját tud.) Kopenhágából jelentik, hogy a washingtoni képviselőház által elfogadott törvényjavaslat felhatalmazza az elnököt, hogy a áruhájtól megtagadja a vámigazolványt, ha oka van feltenni, hogy azok municiót visznek a hadviselők részére. A semlegességet megsértő hajók a garanciául deponált összeget elvesztik, azonkívül a vezetők börtönbüntetést kapnak.

Tifusz járvány Szerbiában.

Budapest, március 5. (Saj. tud.) Szófiai híradások szerint Szerbiában naponta 50-60 ember hal meg kiütéses tifuszban. Eddig 53 orvos halt meg, köztük Dornevski az amerikai segítő missió főorvosa, Nikolajevics Péter, a király volt udvari orvosa, Aranosi tábornok, a 4-ik hadserag parancsnoka. Éhínség fenyeget.

Elsülyedt az „U” 8.

Budapest, márc. 5. (Saját tud.) Az admiralitás jelentése szerint az „U” 8. német tengeralattjárót Dover közelében egy torpedónaszád elsülyesztette. (Von Behneke.)

IRODÁLOM

***

A Kath. Hitterjesztés Lapjai.

Képes heti közlöny legutóbb megjelent kettős füzetének érdekes és változatos tartalma a következő: A világháboru és a hitterjesztés. A kereszténység Tokióban. A Haka törzs missiója Kinában. Szibérián át Dél-

Sangtunba. Afikai kultúra és életviszonyok. Képek az abesszinai missiókból Toton, totemismus. Mataafa, Szamoa királya. Missió tudósítások: Kina. Uj missiótelepek Észak-Kanszuban. Japán. A halottak tisztelete és a babonáság. Előindia. Papnevelőtintézet Chota-Napurban. Cejlon. Két évig a páriák között. Szigetenger. Gilbert szigetek. A Kath. Hitterjesztés lapjai előfizetési ára egy évre 6 K, megrendelhető minden postahivatalnál és könyvkereskedésben.

KÖZGAZDASÁG

***

Háboru és kertészet.

Ne csak azok szolgálják a hazát, kik az ellenséggel küzdenek, hanem mindannyian, akik itthon maradtunk s otthonunkat, kicsi vagy nagyobb kertünket élvezzük.

A háborus események folytán tavasszal lényegesen kisebb lesz a zöldségtermelés és így mindenféle friss főzelék behozatala. Ez annál súlyosabban fog érinteni bennünket, mert hiszen akkorára a konzerv és hűvelyes főzelékek, valamint a rizskása a hadbanállók nagy fogyasztása folytán nagyjában elfogytak.

Hazafias munkát végzünk tehát, ha az élelmiszereket lehetőleg szaporítjuk. Mindenki, akinek kertje és alkalmas berendezése (üvegháza, melegágya) van, kötelességének kell, hogy érezze, hogy ezeket főzelék termelésre már jókor kihasználja.

Nemcsak hogy önmaga jut ezáltal friss főzelékhez, amelyet különben drága pénzen kellene vásárolnia, hanem még vásárra is küldhet, ami által a közéletmezéshez hatósan hozzájárulhat.

A következő főzelékeket lehet már mostan bevetni: kelvirág, kel, kalarábé, saláta, nyári-endivia és hónapos retek. Ezek a zöldségtermékek meleg, félmeleg üvegházakban és melegágyakban jól tenyésznek.

Sárgarépát, petrezselymet, hagymát, feketegyökeret, parajt kedvező időjárás esetén már február hónapban szabad földbe lehet vetni.

Ha a borsót januárban faladikába ültetjük, márciusban már bátran kiültethetjük a szabadba.

A kelvirág, káposzta és kel áttételt márciusban kiültethetjük a szabad föld barázdájába.

Burgonya könnyen csiráztható és a kert védett helyeire kiültetve hamarabb használható.

Hogy lehetőleg korán nagymennyiségű zöldséget termeszthessünk, főleg a meleg ágyakra kell különös súlyt fektetnünk.

Nagyon kevés befektetéssel itt nagy eredményt érhetünk el még kis kertünkben is. Akármilyen egyszerű deszkaláda ablak üveggel és elegendő ló és tehén trágyával (amely továbbra is földünk előnyére válik) megfelel ennek a célnak. Az ablaküveg helyett szükség esetén olajos v. zsíros papírral bevont faktereteket is használhatunk.

Kertcséknék vagy kis földünk, mely eddig csak örömlőkre szolgált, járuljon hozzá most családuknak és ha lehet embertársaink megélhetésének megkönnyítéséhez.

Előrelátó beosztás, szeretetteljes gondosság itt szép eredmények eléréséhez vezet.

Felvilágosítással és tanácsokkal mindenkor szívesen szolgál a „Női segély a háboruban” Gyümölcs és főzelék alosztálya. Wien, IX Boltzmanngasse 12. Budapest II. Ákos utca 16.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

Hirdetmény.

Értesitem a város közönségét, hogy a csász. és kir. 3. ik hadseragparancsnokság közlése szerint a harcokban lévő katonai személyek látogatása feleségeik vagy más rokonság részéről katonai szempontból meg nem engedhető és e célból megjelölt parancsnokság területére vasuti utazási igazolványok ki sem állíthatók.

Nagyvárad, 1915. március 2.

Dr. Dayka Enőre
r. főkapitány h.

A Nagyváradi Hitelbank r.-t. zárszámadása az 1914-ik évről.

TARTOZIK		Mérleg-számla.				KÖVETEL					
Vagyon		K	f	K	f	Teher		K	f	K	f
Pénzkészlet:						Részvénytőke				150000	—
készpénzben		85731	90			Tartalékalap				145000	—
Osztrák Magyar Banknál		8047	98			Betétek				1543925	25
Postatakarék pénztárnál		2442	93			Viszleszámitolás				2879430	52
Pénzügyintézeteknél elhelyezve		7042	45	103265	26	Hitelezők				1304232	65
Váltók				4849145	72	Átruházott jelzálog kölcsönök a Magyar Takp. Közp. Jelz. bankjára: törlesztéses kölcsönök		1044542	36	1277542	36
Jelzálog kölcsönök:						kamatozó kölcsönök		233000	—	1713	—
kamatozó kölcsönök		655756	78			törlesztéses (Záloglevél) kölcsönök				8030	—
törlesztéses (Záloglevél) kölcsönök		1136823	70	1792580	48	Fel nem vett osztalék					
Előlegek értékpapírokra				11560	—	Átmeneti tételek					
Adósok folyó számlán fedezet mellett						Nyeresség áthozat 1913. évről		4039	41	15780	34
Értékpapírok és függő kamatai (tőzsdén jegyzettek)						Ez idei nyereség		11740	93		
Standard életbiztosítási díjnyugták				1001048	01						
Felszerelések				15701	37						
Hátralékos törlesztési részletek				6000	—						
Átmeneti tételek				31389	—						
				43866	—						
				8675654	12					8675654	12

TARTOZIK		Nyeresség- és Veszteség-számla.				KÖVETEL					
Veszteség		K	f	K	f	Nyeresség		K	f	K	f
Üzleti költségek:						Nyeresség áthozat 1913. évről				4039	41
házbér, fűtés, világítás, bélyeg, napibiztosítási díjak stb.				26840	95	Kamat jövedelmek:					
Tiszti fizetések, ügyészi díj és lakbér				27693	88	Váltó, jelzálog, előleg, értékpapírok, folyó számla és részvények után				573609	44
Kamatok:						Jutalékok és egyéb jövedelmek				21358	89
Betét visszleszámitolás és átruházott jelz. kölcsönök után				377401	02						
Adók és illetékek				36880	93						
Leírások				114410	62						
Nyerességáthozat 1913. évről		4039	41								
Ez idei nyereség		11740	93	15780	34						
				599007	74					599007	74

Nagy-Váradi, 1914. évi december hó 31-én.

Grósz Ignác
főkönyvelő.

Pongrácz Bódog
pénztárnok.

A Z I G A Z G A T Ó S Á G:

A F E L Ü G Y E L Ő - B I Z O T T S Á G:

Sulyok István
elnök.

Lukács Ödön
elnök.

Schönberg Ármin
társelnök.

Boros Jenő

Moskovits Miksa Perlesz József

Grosz Géza Rosenberg Jenő Budapest Vadász Aurél

Leitner Márton

Dr. Munk Béla

Politzer Géza Budapest Keztyüs János

Spitzer Béla

Varga Pál Debrecen

Lichtmann Menyhért

Dr. Percel Adolf

Schönfeld Lajos

Balog Vilmos
vezérigazgató.